

धनुर्वेदस्यचिकीर्षयाजिज्ञासया शिक्षादिभिः पांडवोद्रोणमभ्ययादभिगतः तत्तुल्योऽभवदित्यर्थः ॥ १३ ॥ अतएवतेषुविशिष्टः एतदेवाह तुल्येष्विति ॥ १४ ॥ १५ ॥ कमंडलुं सुक्ष्ममुखत्वाद्विलंबेन पूरणीयं ॥ १६ ॥ कुंभं विस्तीर्णमुखत्वात्सयः पूरणीयं तस्य फलमाह यावदिति ॥ १७ ॥ औहततर्कितवान् ॥ १८ ॥ विशेषोपचये गुणयुद्धौ अपृथक्सहैवास्ते ॥ १९ ॥ अतो न व्यहीयत न विहीनो भूत् ॥ २० ॥ योगैकाग्र्यं ॥ २१ ॥ सूदं संप्रकारं प्रति अन्नं न देयं किंतु अंधकारे मुखे दान्यत्र पासाः पतिष्यंतीति नान्नं ददामीति सत्वया वाच्य इति भावः विजये अर्जुने अयं भावः अत्यभ्यासान् मुखे दान्यत्र पासान् पतंत्ये

अभ्ययात्स ततो द्रोणं धनुर्वेदचिकीर्षया ॥ शिक्षाभुजबलोद्योगैस्तेषु सर्वेषु पांडवः ॥ १३ ॥ अस्य विद्यानुरागाच्च विशिष्टोऽभवदर्जुनः ॥ तुल्येष्वस्त्रप्रयोगेषु लाघवे सौष्ठवेषु च ॥ १४ ॥ सर्वेषामेव शिष्याणां बभूवाभ्यधिकोऽर्जुनः ॥ ऐंद्रिमप्रतिमं द्रोण उपदेशेष्वमन्यत ॥ १५ ॥ एवं सर्वकुमाराणामिष्वस्त्रप्रत्यपादयत् ॥ कमंडलुं च सर्वेषां प्रायच्छच्चिरकारणात् ॥ १६ ॥ पुत्राय च ददौ कुंभमविलंबनकारणात् ॥ यावत्तेनोपगच्छंति तावदस्मै परां क्रियां ॥ १७ ॥ द्रोण आचष्ट पुत्राय तत्कर्म जिष्णुरौहत ॥ ततः स वारुणास्त्रेण पूरयित्वा कमंडलुं ॥ १८ ॥ सममाचार्यपुत्रेण गुरुमभ्येति फाल्गुनः ॥ आचार्यपुत्रात्तस्मात्तु विशेषोपचयेऽपृथक् ॥ १९ ॥ न व्यहीयत मेधावी पार्थोऽप्यस्त्रविदां वरः ॥ अर्जुनः परमं यत्नमातिष्ठद्गुरुपूजने ॥ २० ॥ अस्त्रे च परमं योगं प्रियो द्रोणस्य चाभवत् ॥ तं दृष्ट्वानित्यमुद्युक्तमिष्वस्त्रं प्रति फाल्गुनं ॥ २१ ॥ आहूय वचनं द्रोणो रहःसूदमभाषत ॥ अंधकारेर्जुनायान्नं न देयं ते कदाचन ॥ न चाख्येयमिदं चापिमहाक्यं विजये त्वया ॥ २२ ॥ ततः कदाचिद्भुंजाने प्रववौ वायुरर्जुने ॥ तेन तत्र प्रदीपः स दीप्यमानो विलोपितः ॥ २३ ॥ भुक्त एव तु कौंतेयो नास्या दान्यत्र वर्त्तते ॥ हस्तस्तेजस्वि नस्तस्य अनुग्रहणकारणात् ॥ २४ ॥ तदभ्यासकृतं मत्पारात्रावपि स पांडवः ॥ योग्यां च क्रेमहाबाहुर्धनुषापांडुनंदनः ॥ २५ ॥ तस्य ज्यातलनिर्घोषं द्रोणः शुश्राव भारत ॥ उपेत्य चैनमुत्थाय परिष्वज्येदमब्रवीत् ॥ २६ ॥ द्रोण उवाच प्रयतिष्ये तथा कर्तुं यथानान्यो धनुर्धरः ॥ त्वत्समो भविता लोके सत्यमेतद्वीमिते ॥ २७ ॥ वैशंपायन उवाच ततो द्रोणोऽर्जुनं भूयो ह्येषु च गजेषु च ॥ रथेषु भूमावपि चरणशिक्षामशिक्षयत् ॥ २८ ॥

व एवं तमसि शब्दादिलक्ष्या दान्यत्र शरा अपि न पतेयुरित्युक्तोर्जुनो यदिकेनेदमुक्तमिति पृच्छेत्तर्हि लौकिक एवायमर्थ इति तं प्रतिवक्तव्यं न तु द्रोणवाक्यमेतदिति ॥ २२ ॥ एवं गुरुणा शिष्यस्याभ्यासे प्रवृत्तौ ज्ञापितायां ततः प्रागेवार्जुनः स्वदृष्टान्तेनैव तज्ज्ञातवानित्याह द्वाभ्यां तत इति ॥ २३ ॥ अनुग्रहणं अभ्यासः ॥ २४ ॥ योग्यं अभ्यासं ॥ २५ ॥ श्रवणोत्तरं उत्थायोपेत्येतिक्रमः ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥